

Raport o stanie województwa mazowieckiego za rok 2023

ADAM STRUZIK
MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, 2024 r.

Podstawa prawna sporządzenia raportu o stanie województwa

Obowiązek opracowania raportu o stanie województwa wynika z **ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa** (Dz.U. z 2024 r. poz. 566).

Zgodnie z art. 34a ust. 1, Zarząd Województwa co roku, do dnia 31 maja przedkłada sejmikowi województwa dokument, w którym przedstawia podsumowanie swojej działalności w roku poprzednim, w tym w zakresie: realizacji polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego.

Zakres Raportu o stanie województwa mazowieckiego za 2023 r.

- I. Sytuacja województwa** w zakresie ważnych zagadnień społeczno-gospodarczych oraz jakości środowiska – w oparciu o najbardziej aktualne dane GUS i Eurostat
- II. Część sprawozdawcza** – opis kierunków działań, działań i zadań realizowanych w ramach polityki rozwoju określonej w dokumentach strategicznych, programowych i planistycznych województwa
- III. Podsumowanie działalności województwa** – zidentyfikowane problemy i bariery przy realizacji zadań oraz główne osiągnięcia Samorządu Województwa Mazowieckiego

Struktura Raportu o stanie województwa mazowieckiego za 2023 r.

Wstęp

1. Ogólna charakterystyka województwa
2. Informacje finansowe
3. Realizacja polityki rozwoju
4. Problemy, bariery i wyzwania w realizacji zadań samorządu
5. Najważniejsze osiągnięcia i działania Samorządu Województwa Mazowieckiego w 2023 r.

Załączniki

Struktura Raportu o stanie województwa mazowieckiego za 2023 r.

Raport o stanie województwa											
Część diagnostyczna			Informacje dotyczące działalności Zarządu Województwa Mazowieckiego				Podsumowanie działalności		Załączniki		
Ogólna charakterystyka województwa			Informacje finansowe		Realizacja polityki rozwoju			Problemy, bariery i wyzwania	Osiągnięcia i działania	Wybrane działania w ramach projektu RPO realizowanego w związku z pojawieniem się koronawirusa SARS-CoV-2	
Podział statystyczny	Podział administracyjny i sieć osadnicza	Struktura użytkowania ziemi	Wykonanie budżetu	Realizacja wieloletniej prognozy finansowej	Realizacja programu postępowania ostrożnościowego	Realizacja strategii	Współpraca zagraniczna				Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Mazowieckiego realizowanych przez Zarząd Województwa
Zagadnienia demograficzne	Gospodarka i rynek pracy	System transportowy	Dochody, wydatki	Wpływ realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych na finanse województwa	Stan mienia województwa	Realizacja polityki przestrzennej	Wdrażanie Priorytetów współpracy zagranicznej				Stan przygotowań dokumentacji na potrzeby inwestycji z zakresu dróg wojewódzkich
Infrastruktura energetyczna	Infrastruktura wodna i kanalizacyjna	Gospodarka odpadami komunalnymi	Wynik finansowy		Budżet obywatelski	Realizacja programów	Udział w międzynarodowych sieciach, stowarzyszeniach i programach współpracy				Stan realizacji inwestycji z zakresu dróg wojewódzkich
Obszary chronione	Jakość powietrza	Ochrona zdrowia	Przychody, rozchody	Prognoza kwoty długu		Realizacja innych elementów polityki regionalnej					Zestawienie spółek, w których Województwo Mazowieckie posiada udziały lub akcje
Pomoc społeczna	Szkolnictwo wyższe i edukacja	Spółeczeństwo informacyjne	Kwota długu, wskaźnik zadłużenia	Prognoza limitu zadłużenia		Realizacja uchwał Sejmiku Województwa Mazowieckiego					Wykaz projektów dofinansowanych z RPO WM, których końcowe wnioski o płatność zostały zatwierdzone w 2022 r.
Kultura	Dziedzictwo kulturowe i dobra kultury współczesnej	Turystyka	Budżet zadaniowy	Prognoza nadwyżki operacyjnej na najbliższe lata		Realizacja kontraktu terytorialnego					Przedsięwzięcia realizowane przez samorząd województwa i jednostki podległe, z wyłączeniem inwestycji transportowych

Podział województwa na jednostki statystyczne i administracyjne

NUTS 2:

- region warszawski stołeczny
- region mazowiecki regionalny

Podział uwzględniany jest przy dystrybucji środków z UE.

NUTS 1	NUTS 2	NUTS 3
Makroregion województwo mazowieckie	warszawski stołeczny	miasto Warszawa
		warszawski wschodni
		warszawski zachodni
	mazowiecki regionalny	radomski
		ciechanowski
		płocki
		ostrołęcki
		siedlecki
		żyrardowski

Mazowsze w czołówce najbardziej dynamicznie rozwijających się regionów UE

PKB na mieszkańca wg parytetu siły nabywczej (PPS) w 2022 r.

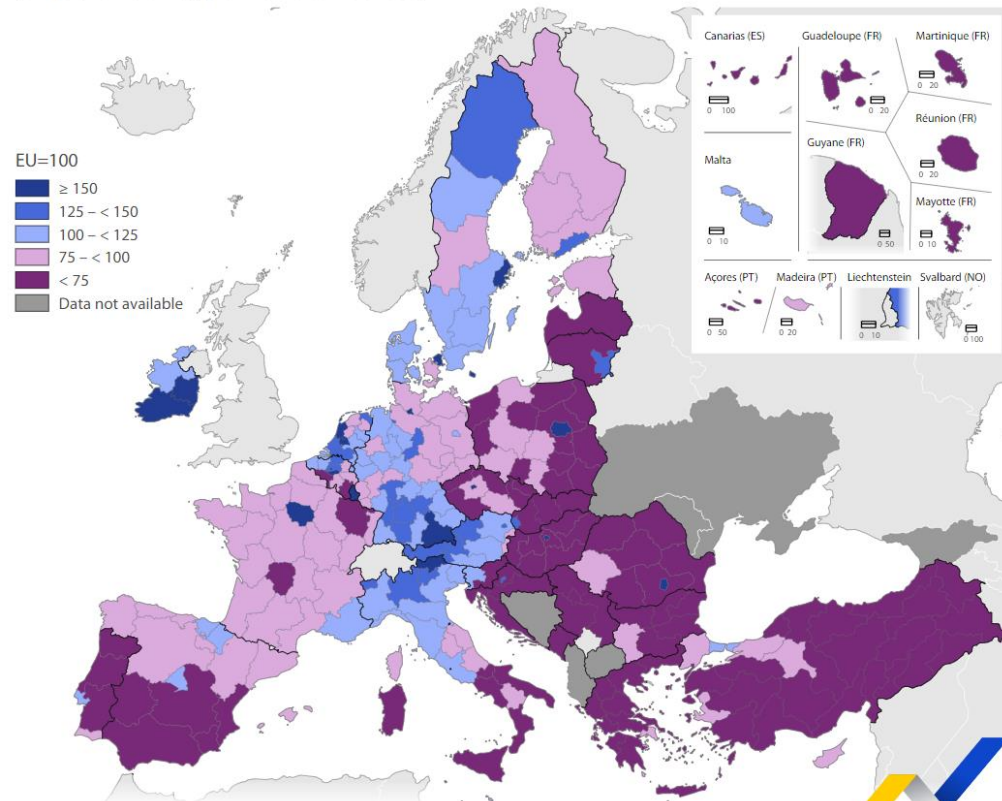
Makroregiony (NUTS 1)	Regiony (NUTS 2)
województwo mazowieckie 125% UE (↑ +2 pkt. proc.)*	warszawski stołeczny 162% UE (↓ -4 pkt. proc.)*
	mazowiecki regionalny 73% UE (↑ +6 pkt. proc.)*

*zmiana w stosunku do 2021 r.

PKB - produkt krajowy brutto
PPS - Purchasing Power Standard – jednostka standardowej siły nabywczej
Dane dla regionów europejskich bez Wielkiej Brytanii

Źródło: Eurostat, dane przybliżone

GDP per capita by NUTS 2 regions, 2022
(in purchasing power standards)

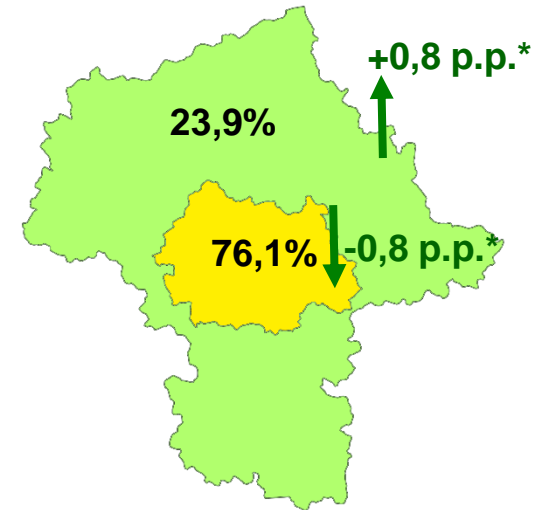
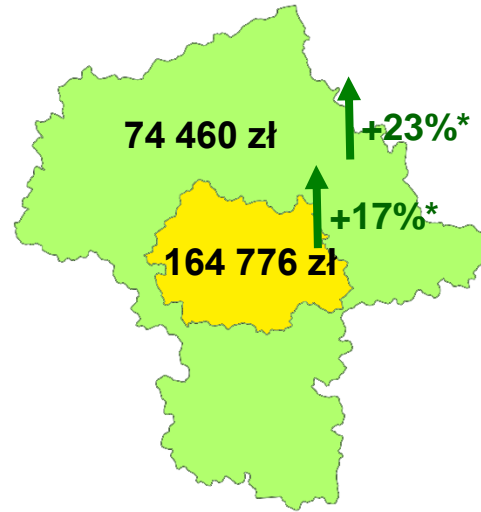
eurostat

Estonia, Cyprus, Latvia, Luxembourg, Malta and Montenegro: single regions at this level of detail.

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
Cartography: Eurostat – IMAGE, 02/2024

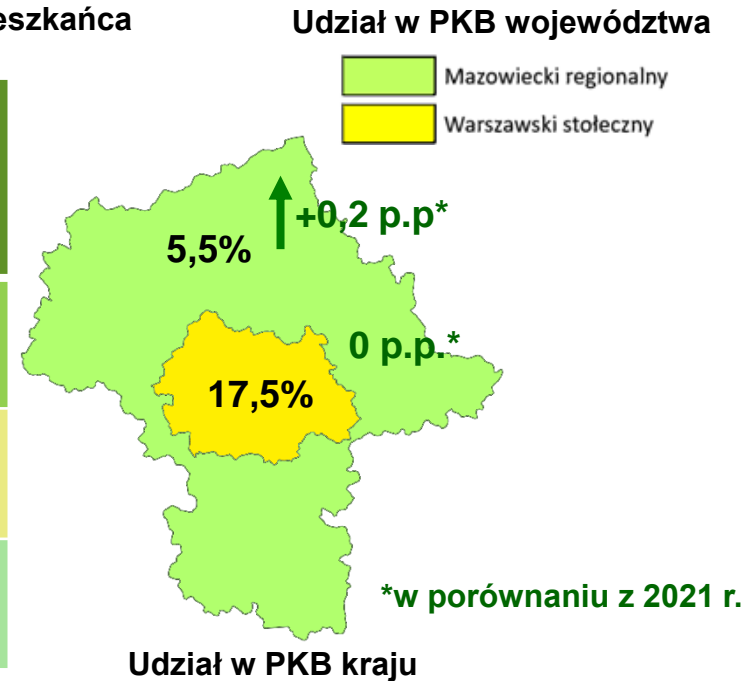

Województwo mazowieckie – lider rozwoju, przy silnej dychotomii i polaryzacji rozwoju

PKB na mieszkańca w 2022 r.

NUTS	PKB ogółem w mln zł	PKB na 1 mieszkańca w zł	Dynamika PKB na 1 mieszkańca, rok poprzedni = 100	PKB na 1 mieszkańca, Polska = 100
Makroregion województwo mazowieckie	704 318	127 791	118,6	157,6
Region warszawski stołeczny	536 261	164 776	117,3	203,2
Region mazowiecki regionalny	168 057	74 460	122,2	91,8

BUDŻET 2023

Wykonanie budżetu na 2023 r.

20 grudnia 2022 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwalił budżet Województwa Mazowieckiego na 2023 r. (uchwała nr 199/22), w którym:

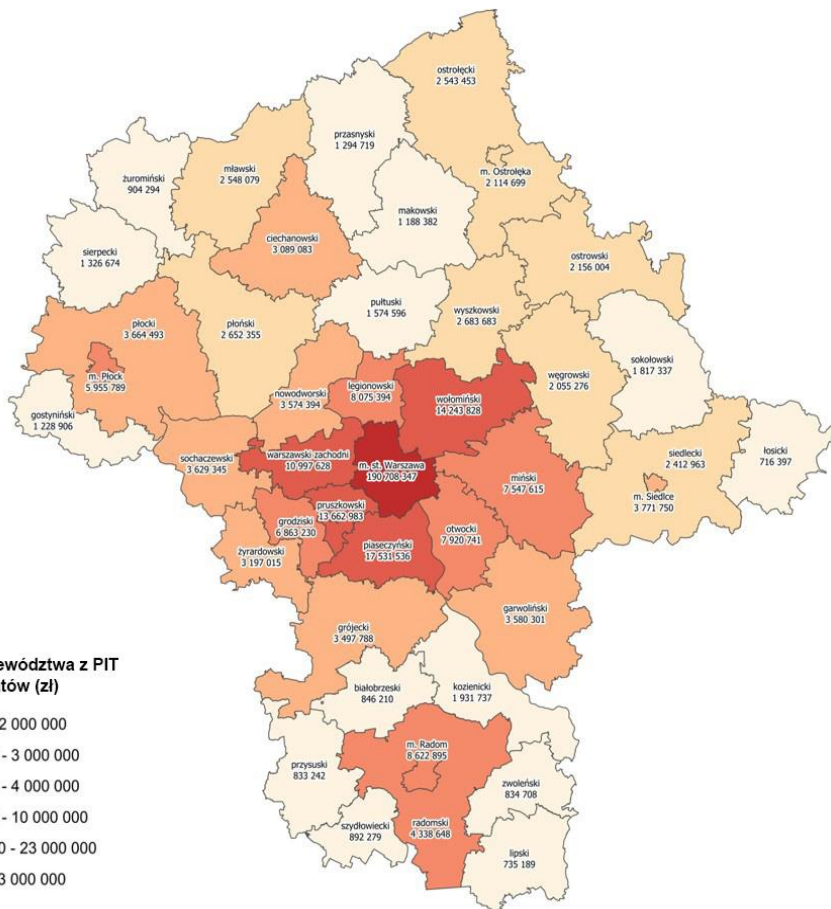
- **dochody** zostały zaplanowane w kwocie **5,67 mld zł**,
- **wydatki** zostały zaplanowane w kwocie **6,76 mld zł**,
- **deficyt budżetowy** został zaplanowany w kwocie **1,09 mld zł**.

W 2023 r., w wyniku nowelizacji budżetu Zarząd Województwa Mazowieckiego zwiększył dochody do 5,89 mld zł (o 4,59%) i zmniejszył wydatki o 4,82%.

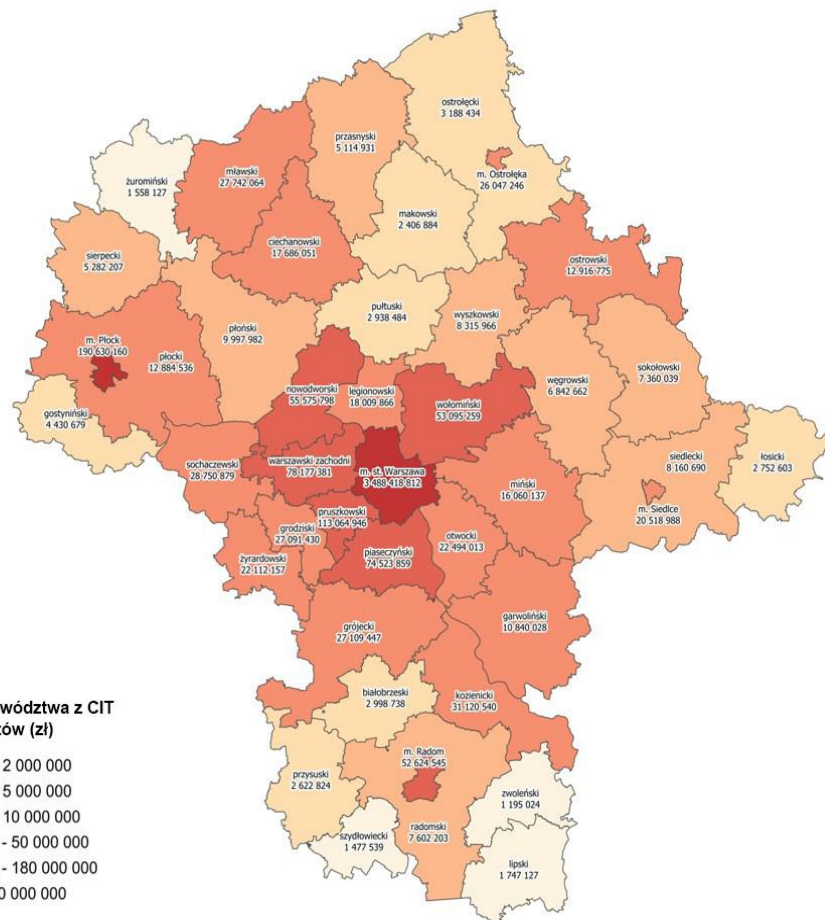
Rok 2023 zamknął się **deficytem budżetowym** w wysokości **326,9 mln zł**.

Kwota długu województwa wzrosła o 346,3 mln zł
z 839,7 mln zł (18,7% dochodów) do 1 186 mln zł (20,1% dochodów)

Dochody z PIT i CIT w 2023 r.

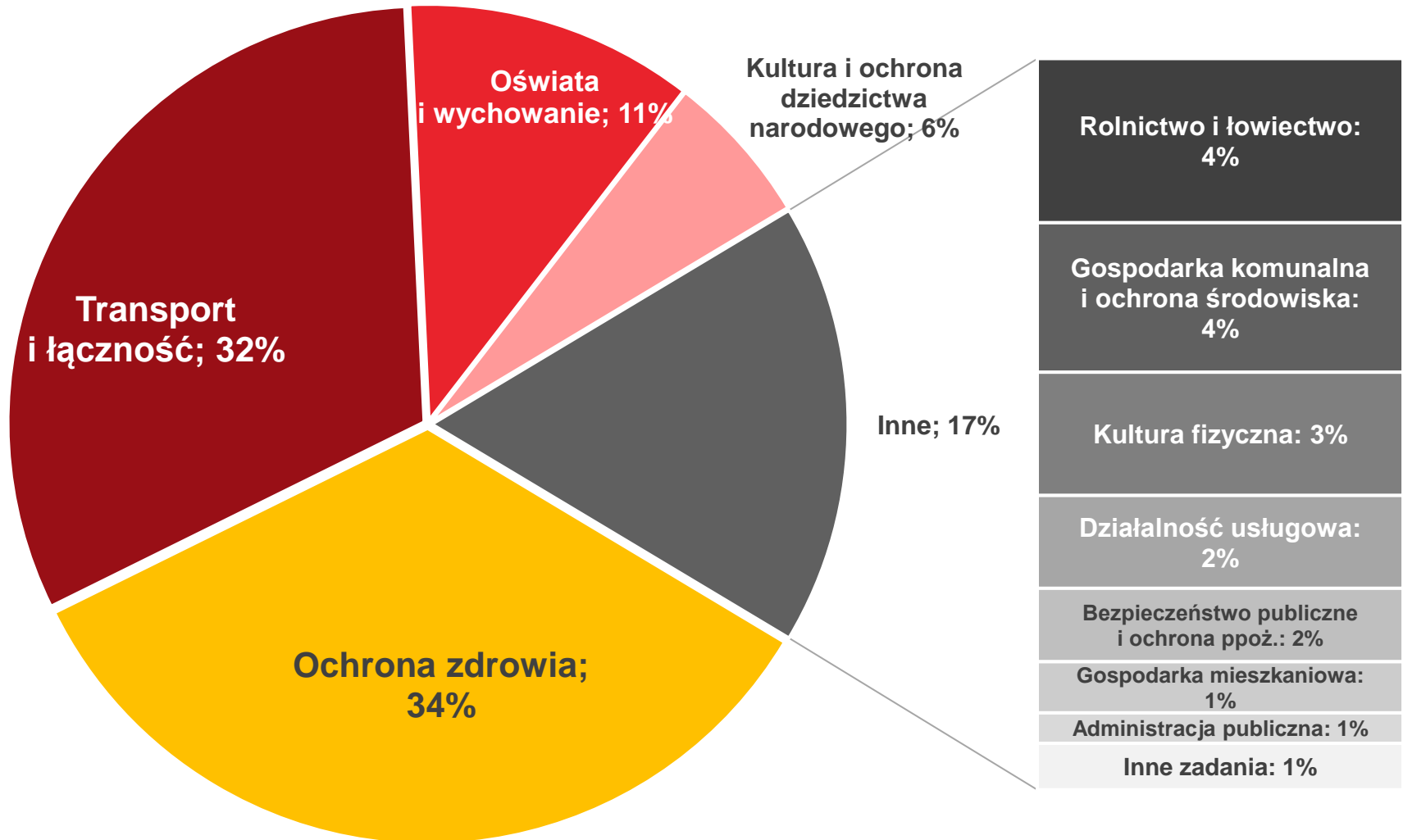

Dochody z PIT pozyskane na terenie województwa w 2023 r.

Dochody z CIT pozyskane na terenie województwa w 2023 r.

Struktura wydatków majątkowych Województwa Mazowieckiego w 2023 r.

Stan realizacji wieloletniej prognozy finansowej

- W WPF 2023-2038 ujętych zostało **518 przedsięwzięć wieloletnich**.
- Na ich realizację zaplanowano w 2023 r. kwotę blisko **3 mld zł**, z czego wydano **2,9 mld zł** (97,3% planu).

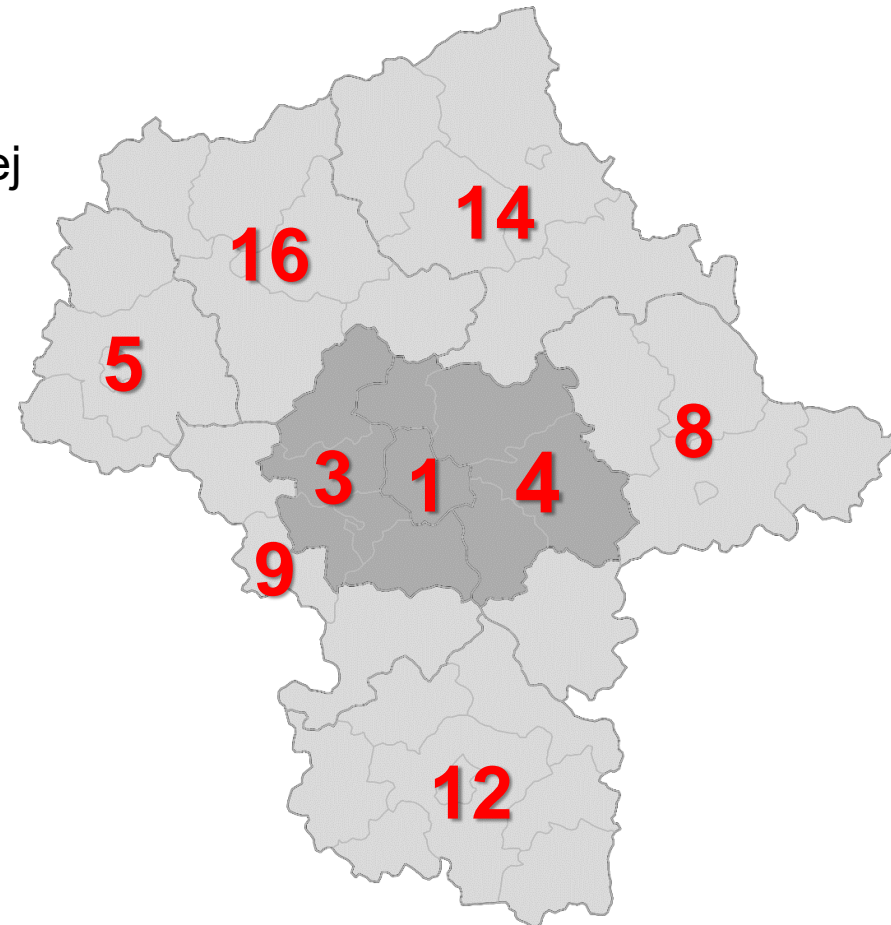
Sektor	Plan na 2023 r. (zł)	Wykonanie na koniec roku (zł)	Wykonanie (%)
Drogi wojewódzkie	507 876 469	497 701 288	98,00%
Kultura	31 606 454	31 574 613	99,90%
Ochrona zdrowia	539 981 750	529 411 449	98,00%
Polityka społeczna	58 776 656	53 685 317	91,30%
Transport	820 121 994	812 753 591	99,10%
Administracja publiczna	30 159 212	25 216 686	83,60%
Edukacja i sport	166 867 001	150 315 397	90,10%
Rozwój regionalny	179 514 185	166 052 772	92,50%
Ochrona środowiska	2 118 336	2 087 231	98,50%
Programy wsparcia	636 276 540	624 447 006	98,10%
RAZEM	2 973 298 597	2 893 245 350	97,30%

Budżet obywatelski w 2023 r.

IV edycja Budżetu Obywatelskiego Mazowsza (BOM)

- Mieszkańcy wybrali 82 projekty, w tym:
 - **10 projektów** z puli ogólnowojevodzkiej
 - **72 projekty** w podziale na podregiony
- W 2023 r. rozpoczął się także nabór projektów do **V edycji BOM**.
- Nabór trwał od 6 grudnia 2023 r. do 21 stycznia 2024 r.
- Na potrzeby V edycji BOM zaktualizowano „**Informator BOM – kompendium wiedzy o Budżecie Obywatelskim**” – prezentujący w prosty sposób, jak zgłaszać projekty i na co zwrócić uwagę.

Liczba projektów BOM

Realizacja Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ *Innowacyjne Mazowsze*

Zestawienie projektów realizowanych z RPO, których końcowe wnioski o płatność zostały zatwierdzone w 2023 r., w podziale na obszary tematyczne i działania SRWM:

- **Gospodarka** – zrealizowano 47 projektów o wartości 487,3 mln zł,
- **Dostępność** – zrealizowano 5 projektów o wartości 238,7 mln zł,
- **Środowisko i energetyka** – zrealizowano 34 projekty o wartości 255,3 mln zł,
- **Społeczeństwo** – zrealizowano 149 projektów o wartości 279,0 mln zł,
- **Kultura i dziedzictwo** – zrealizowano 12 projektów o wartości 65,1 mln zł.

Realizacja *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego* – przykłady działań (1)

- **Infrastruktury drogowa, w tym rowerowa:**
 - Uzyskano zezwolenie na budowę zachodniej obwodnicy Mławy i decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 577, współpracowano przy budowie 3 przepraw mostowych, rozstrzygnięto pierwsze przetargi na opracowanie koncepcji tras rowerowych ujętych w *Standardach infrastruktury rowerowej i koncepcji tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku* (przyjętych w 2022 r.).
- **Infrastruktura kolejowa:**
 - W grudniu 2023 r. zawarto umowę na opracowanie dokumentacji projektowej dla budowy linii kolejowej od stacji Modlin do lotniska Warszawa/Modlin, zrealizowano inwestycje na liniach nr 28 Wieliszew – Zegrze i nr 35 na odcinku Ostrołęka – Chorzele.
- **Infrastruktura społeczna:**
 - Wybudowano Muzeum Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie, zaadaptowano na cele turystyczne, kulturalne i edukacyjne dawne Kasyno Oficerskiego w Twierdzy Modlin, kontynuowano modernizację skrzydeł północnego i wschodniego Arsenалу Warszawskiego Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie.

Realizacja *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego* – przykłady działań (2)

- **Infrastruktury ochrony zdrowia:**
 - Rozbudowa Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Płocku (Ośrodek Radioterapii*, Oddziały: Obserwacyjno-Zakaźny, Dziecięcy oraz Chirurgii I i II*), budowa Centrum Medyczno-Rehabilitacyjnego w Rybnie (pow. sochaczewski), modernizacja Szpitala w Rudce (pow. miński), rozbudowa Międzyzyleskiego Szpitala Specjalistycznego w Warszawie.
- **Infrastruktury naukowo-badawczo-rozwojowa:**
 - Budowa Centrum Medycyny Regeneracyjnej (SGGW), budowa nowej siedziby Zespołu Szkół Drzewnych i Leśnych w Garbatce-Letnisku, rozbudowa SOS-W w Pruszkowie i Kozienicach, rozbudowa zaplecza badawczego Politechniki Warszawskiej (Centrum Naukowych Analiz Geoprzestrzennych i Obliczeń Satelitarnych - CENAGIS), rozbudowa kampusu SGGW w celu utworzenia Centrum Badawczo-Rozwojowego Żywności i Żywienia.
- **Infrastruktura placówek i bazy dydaktycznej uczelni oraz placówek oświatowych :**
 - utworzenie Mazowieckiego Laboratorium Nowych Mediów w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Radomiu, utworzenie nowego kierunku – lekarskiego na Uniwersytecie w Siedlcach, rozpoczęto kształcenie w Medycznej Szkole Policealnej w Wołominie.

Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020

Według stanu na dzień 31.12.2023 r.

- W ramach RPO WM 2014-2020 województwo miało do rozdysponowania 2,12 mld euro środków unijnych (kwota alokacji z rezerwą wykonania oraz środkami z dwóch transz inicjatywy REACT-EU), w tym:
 - **1,54 mld euro** z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR),
 - **545 mln euro** z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)
 - **29 mln euro** z inicjatywy REACT-EU.

W 2023 r. rozliczono **247** projektów o łącznej wartości ponad 1,3 mld zł, z czego dofinansowanie ze środków UE wyniosło 861,4 mln zł.

W ramach Osi Priorytetowych I-X do końca 2023 r. **realna kwota zaangażowanych środków dofinansowania UE wynosi 9 mld zł** (bez pomocy technicznej), w tym 6,93 mld zł z EFRR i 2,07 mld zł z EFS (z pomocą techniczną – 2,42 mld zł).

OSIĄGNIĘCIA I DZIAŁANIA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Osiągnięcia i działania Samorządu Województwa Mazowieckiego

- **Pomoc dla Ukrainy w 2023 r.** – przekazanie wyposażenia i pojazdów dla podmiotów leczniczych, m.in. 8 ambulansów i 3 innych pojazdów, wyposażenie do dalszego wykorzystania przy mobilnym szpitalu; współorganizowanie wakacji dla 100 dzieci z ukraińskich regionów objętych działaniami wojennymi
- **Powołanie Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych**, będącej organem opiniodawczo-doradczym działającym przy Marszałku Województwa Mazowieckiego
- **Zakończenie realizacji projektu** pn. „Zakup niezbędnego sprzętu oraz adaptacja pomieszczeń w związku z pojawieniem się koronawirusa SARS-CoV-2 na terenie województwa mazowieckiego” w ramach środków RPO WM 2014-2020 o wartości **578 mln zł** (493 mln zł to środki UE)
- **Uruchomienie nowoczesnej platformy zakupowej** dla wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz instytucji kultury, w której podmioty te mogą składać zapotrzebowania zakupowe w formie wystandaryzowanego asortymentu
- **Nagroda Złoty Lajk Local-SoMe Region** – w 2023 r. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego został uhonorowany w kategorii Kultura „za najbardziej angażującą komunikację wydarzeń kulturalnych województwa w mediach społecznościowych i Internecie”.

PROBLEMY, BARIERY I WYZWANIA W REALIZACJI ZADAŃ WOJEWÓDZTWA

Wskazane problemy i bariery w realizacji zadań

- **Przyjęcie programu FEM 2021-2027 przez KE dopiero w grudniu 2022 r.** spowodowało opóźnienia w przygotowaniu dokumentów niezbędnych do wdrażania programu i wszczęciu czasochłonnej procedury przygotowywania naborów.
- **Brak rozstrzygnięcia konkursów w ramach KPO**, w przypadku którego maksymalny okres kwalifikowalności wydatków jest określony na połowę 2026 r., co pozostawia bardzo krótki czas na realizację inwestycji.
- Długotrwały proces **uzyskiwania wszelkiego rodzaju zezwoleń** oraz problemy z **wyłonieniem wykonawców robót budowlanych** z powodu braku ofert lub ofert przewyższających środki zaplanowane na realizację zamówienia. Jednocześnie następuje **ciągły wzrost cen na rynku materiałów i usług, a także długi okres realizacji zamówień**, co powoduje wzrost kosztów inwestycji.
- Brak dobrych rozwiązań prawnych **dotyczących planowania rozwoju i planowania przestrzennego** – brak integracji dokumentów planistycznych na poziomie regionalnym.

REALIZACJA UCHWAŁ SEJMIKU

Realizacja uchwał Sejmiku Województwa Mazowieckiego

- W 2023 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął **235 uchwał**, w tym **182**, których wykonanie zostało powierzone Zarządowi Województwa Mazowieckiego.
- Zrealizowano w pełni **159 uchwał**.
- **19 uchwał** na koniec roku było w trakcie realizacji.
- **2 uchwały** zostały zrealizowane częściowo.
- **2 uchwały** nie zostały zrealizowane:
 - Uchwała nr 195/23 wyrażająca zgodę na nabycie udziału w nieruchomości w Grodzisku Mazowieckim nie została zrealizowana, gdyż Powiat Grodziski wycofał się ze sprzedaży swoich udziałów we współwłasności działki, na której znajduje się siedziba rejonu drogowego Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich, a część budynku administracyjnego zajmuje powiatowy zarząd dróg.
 - Uchwała nr 182/23 w sprawie zasad udzielania dotacji wojewódzkim ośrodkom ruchu drogowego nie została zrealizowana, gdyż została unieważniona na podstawie rozstrzygnięcia Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie. Rozstrzygnięcie to zostało zaskarżone do wojewódzkiego sądu administracyjnego uchwałą nr 226/23 z dnia 19 grudnia 2023 r., będącą w trakcie realizacji do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

Raport o stanie województwa mazowieckiego za rok 2023

ADAM STRUZIK
MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, 2024 r.